

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovci 25. avgusta 1882.

Št. 16.

Kaj je ljudska šola?

Dajte Slovencem slovenske šole! Kdo bi si v misel vzel, da to ni prav, da to koga razžali? In glejte: Te besede izreči in pa v srčeno gnezdo dregniti, je vse eno. Kdor to trdi, ta je Slovencev najhujši sovražnik, največa nesreča: On jih hoče neučene, neumne, zabite imeti, da jih more ložej po svojih željah in namenih za nos voditi. Kdor to trdi, ta je zaprisežen sovražnik Nemcev: On hoče nad nje šuntati, jim krivico delati in celo vse požreti. Kdor to trdi, ta je najhujši sovražnik Avstrije in strašno nevaren puntar: On hoče Avstrijo razdjati, pokončati in Rusom izdati.

Pa vse to je nesramna laž, grdo obrekovanje! Mi hočemo Slovence podučene, pametne in zvedene v vseh potrebnih, koristnih in lepih rečeh. Mi hočemo ljubezen in mir med Nemci in Slovenci, mi ljubimo in spoštujemo nemški jezik in se ga, kolikor je mogoče, tudi radi učimo. Mi hočemo Avstrijo edino, močno in srečno, v katerej naj živijo vsi narodi pod slavno krono presvitlega cesarja Franc-Jozefa mirno in srečno in vživajo, kakor nosijo vsi enaka bremena, tudi vsi enake pravice.

To so naše misli bile že od nekedaj, so zdaj in bojo noter do smrti.

Da je temu res taka, priča nam to, kar sem pisal o šolskih zadevah že leta 1852, torej že pred tridesetimi leti.

„Šolski prijatelj“, ktereja sem na svitlo dajal l. 1852, piše na strani 3 tako-le:

Kaj je ljudska šola? Ljudska šola je tista šola, v kterej se človek tako izobraži in omika, kakor je vsakemu človeku — vsemu ljudstvu — potreba, da svoj cilj in konec doseči zamore. Človek, krona vseh stvari, je imenitna, čudna in visoka stvar: Le malo nižej od angeljcev je Bog človeka postavil, — imeniten in visok je tudi cilj in konec človeški.

Poglejmo na človeško truplo in njegove počutke, — premislimo, da v tem umerljivem truplu neumerljiva duša prebiva, prevdarimo dušne lastnosti, zmožnosti in sposobnosti, — pobarajmo našo sveto vero, — vse nam oznanuje, da je človek stvarjen za dvojni svet, za zemljo in za nebesa, da je človek poklican, tukaj za nebesa delati, se pripravljati, prizoriti.

Človek stoji v tesnej zavezi z zemljo, ki ga obdaja, s celo robo, ki jo zemlja rodi in nosi, z vsemi živalmi, ki pameti nimajo: človek je zemljenčan (Erdenbürger).

Človek stoji v tesnej zavezi s človeškim rodom, ki ž njim vred na zemlji prebiva, posebno s tistimi ljudmi, ki ž njim v enej rodovini, enej deželi, enej državi prebivajo: človek je državljan (Staatsbürger).

Človek pa še stoji v tesnej zavezi z Bogom v nebesih, ki ga je stvaril, odrešil in posvetil, ki ga redi in vodi, ki mu je večno veselje v nebesih pripravil: človek je nebeščan (Himmelsbürger).

Da pa človek tako, kakor se tej trojnatej zavezi prilaga, živeti, in tako svoj cilj in konec doseči zamore: dal mu je vsemogočni Bog vse potrebne lastnosti in sposobnosti; on mu je dal truplo, njegove ude in počutke, ter dušo in njene sposobnosti: um, pamet in voljo.

Pa častiti bravci! pogledajte zrnce, ki se v zemljo vrže; v tem malem zrcu že zavito spi široko drevo, ki bo veselo in lepo zelenelo, cvetelo in zorilo. Ali kaj je treba, da se ta čudna moč in sposobnost, ki v zrcu spi, zbudi in oživi, da sčasoma priraste iz zrnca košato drevo? Treba je rodovitne zemlje in mokrote, svitlobe in toplote, treba je, da kdo od zunaj skrbi, da se ta skrivna moč v zrcu zbudi in razvije.

Tako zrnce je tudi človeško truplo in človeška duša; v njih spijo čudne in skrivne moči in sposobnosti: one bodo spale ali na krivo se obrnile, ako jih zanemarjaš, — one se pa bodo zbudile in srečno razvijale, ako jih oskrbuješ. Skrbeti, da se v človeškem truplu in v človeški duši zavite in spijoče moči in sposobnosti zbudijo, zbujeje razvijajo in na pravi pot zavrnejo: to je naloga starišev in učiteljev, to je prava naloga ljudskih šol.

Ni toraj to poklic in naloga ljudske šole, otroke učiti, da znajo celi katekizem od konca do kraja, da znajo brati, pisati in računati: zakaj to je veliko premalo; ni to poklic in naloga ljudske šole, nove moči in sposobnosti otroku vlijati in stvariti: zakaj to je nemogoče. Človeške moči in sposobnosti buditi in po pravem potu voditi, z eno besedo: človeka tako omikati in izobražiti, da svoj cilj in konec doseže; — za to je ljudska šola. Cilj in konec človeški je pa: da vsak človek postane moder zemljenčan, zvest državljan in brumen nebeščan.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Žihpolške okolice. (Nekaj o volitvi.) Dobro znamenje; pri današnji volitvi volilnih mož smo po trdem boju zmagali ter podrli nemškutarje. Živijo naši volilci!!! Padli so torej nemškutarski stebri na Žihpoljah, kakor poprej v Grabštanji: Dobro! Tudi pri občinski volitvi hočemo vse strune napeti, da zabranimo, da nam naši nasprotniki ne izberó kozla za vrtnarja in župana. Nekaterim nemčurjem je seveda žal in se jezijo, škripljejo in še clo kolnejo, — pa vse to ne bode nič pomagalo. Na Žihpoljah je za nemškutarijo začel črepetati mrtvaški zvonec! „Mir“ bode pa gotovo še tudi za nemškutarje prihranil nekoliko kadila in škropila? Za zdaj le to naznam, da bode „Mir“ prihodnjic povedal, kako je bilo, ko se je tu stavila nova šolska hiša; to bode lepa historija od naših nemškutarskih velikašev.

Iz Podkloštra. (Popravek.) V zadnjem „Miru“ piše nekdo iz spodnje Zile o Podkloštru in razpertijah, katere so tukaj navstale med prebivalci in vojaki — Hrvati. Dopisovalec sam pové, da ni mogel izvedeti, kdo je vtrosil nemir in jezo. Zato se tudi ni čuditi, da ne poroča po vsem resnično. Pravi namreč, da so prej ko ne vojake razdražili tukajšni Nemci in nemčurji, ki Hrvate in Slovane sploh sovražijo. Ne mislim tukaj navajati pravih vzrokov, zavoljo katerih je prišlo ljudstvo z Uljani navskriž; tudi mi ni mar, tukajšnih Nemcev in nemčurjev zagovarjati, katerih je le malo število. Tega pa vendar ne morem zamolčati, da Podklošterskim Nemcem ne pride in nikdar ni prišlo na misel, vojake zavoljo njih hrvaške narodnosti kakorkoli nadlegovati. Kdor tukajšne razmere pozna in po pravici sodi, moral bo velikoveč trditi, da so skoraj vseh razpertij in rabuk krivi vojaki sami. Kar je dopisovalec o tej stvari v „Celovčanki“ bral, je kratko iz dunajskega „Fremdenblatta“ povzeto, pa od kraja do konca pretirano, neresnično in je bilo tudi v zadnjem listu po resnici popravljeno. Ravno tako tudi ni res, da pride Uljanski polk ali regiment št. 12 v Zagreb; ostane na Koroškem. Kar se bo zgodilo, in česar je tudi treba, je to, da pride tukajšna eskadrona proti koncu tega meseca v Celovec in Celovška sem v Podklošter.

Izpod Dobrača. (Novi notar; uradnije in slovenščina; nepotrebne in preobilne pravde.) Meseca septembra bo nastopil novi notar, g. dr. Janez Watzka, svojo službo v Podkloštru. Ta gospod ni rojen Slovenec ali Slovan, vendar je slovenskega jezika toliko zmožen, da bo mogel z ljudmi v njih domačem slovenskem jeziku se pogovarjati in tudi pisati, če bo kdo to tirjal, v tem jeziku. Tudi pri okrajni sodnji se morajo sprejemati slovenske uloge in se tudi reševati v slovenskem jeziku. Kedar kdo pred sodnijo pride in slovensko govori, ima pravico tirjati, da se njegove besede tudi v slovenščini v zapisniku ali protokolu zapišejo. Radoveden sem pa vendar le, kako bi v takem slučaju gospod okrajni sodnik Podklošterski šembrano si mustače vihal; on je sicer rojen Slovenec in tudi, kedar je že prisiljen, slovensko govori, pisati slovensko pa ne zna, ne sam, pa tudi noben drug njegovih uradnikov in

pisarjev. Slovenci podklošterskega okraja! kedar pridete v klošter v kancelije, naj že pridete k sodnji ali notarji ali princesete svoje trdo zaslužene goldinarje v davkarijo, ni vam več treba jemati si seboj zaupnih mož, ki umejo nemško in jih drago plačevati; pridite sami in govorite slovensko! Gospodje uradniki morajo vas zastopiti in z vami poslovati v vam razumljivi slovenski besedi. Ne stavljajte več svojega maternega jezika v kot, za duri; ne sramujte se slovenske govorice! In kdor zna slovensko pisati, le naj pošilja c. k. uradom slovenske uloge, in dal se mu bo, mora se mu dati tudi slovensk odgovor. Zilan — na dan! — Naj spregovorim še kratko prijateljsko besedo, katera velja vsem, posebno pa slovincem iz spodnje Zile. Opazujem že več let sem, da se Zilani vse preveč pravdajo. Z obilnimi pravdami se pa ubije veliko zlatega časa, se potroši veliko denarja, treba je veliko sitnih potov in koliko jeze in sovraštva se s pravdami napravi; se preveč prisega, in Bog hotel, da vselej po pravici in resnici — in vse to dostikrat za pravo malenkost, ki ni nič vredna. Zato varujte se kolikor mogoče vseh, vsaj vseh nepotrebnih pravd. Boljše je včasih kaj odjenjati od svoje pravice; boljša je kratka sprava, ko dolga pravda. Kmet, kateri ima veliko s pravdami in tožbami opraviti, pride navadno na kant, ob vse. Velikokrat sem že slišal iz ust kmečkega ljudstva: dobil sem pravdo, zgubil sem pa vendar; več me je pravda stala, kakor je vse vkup vredno. Kedar pa že morate priti k sodnji ali notarju, spregovorite v milem svojem maternem jeziku, pokažite, da ste Slovenci! To kar sem rekel najprej Zilanom, to velja pa tudi vsem drugim Slovincem.

Iz Ziljske doline. (Samomor; nesreča; šola: nove orglje; letina.) V Šmohoru se je nek hlapec obesil. Bil je ta človek še le 27 let star in je svojemu gospodarju vedno zvesto služil. Kakor ljudje pripovedujejo, je on bil tudi shranljiv ali varčen in si je prislužil precej denarja. Kaj ga je na tako strašno misel pripravilo, ni prav znano. — Na Brški planini je konec preteklega mesca bivala neka zlahtna gospa, katera je imela malarja pri sebi. Ta mladi gospod je rad po drevesih plezal in tako se je zgodilo, da je nek dan padel raz javorja, in se močno poškodoval. Pri ustih in nosu mu je prilila kri in več časa je ostal brez zavesti. Drugi dan so ga morali nesti v Naborjet. — Za mestom Celovec so v Šmohorski okrajni glavariji ljudske šole najbolj poravnane in obiskane. Priča tega, da med sto rekruti ali novinci zna jih 88 brati in pisati. Na tem, da duhovni gospodje in učitelji med seboj v prijaznosti živé in se vzajemno podpirajo, je največ ležeče. Se ve da je tudi to imenitno in važno, da okrajni šolski svet z gosp. nadzornikom ve in hoče učiteljem prav na roko iti. — Na Brdu postavlja orgljarski mojster, gosp. Grafenaver nove orglje na 14 spremenov. To delo bode pričalo, da je gosp. Grafenaver ne samo mojster, ampak tudi umetnik. — Sedaj imamo prav lepo vreme. Žito bode letos se dobro obneslo; vendar bode sena malo menj, zato pa detelje kaj več.

Iz spodnje Zile. Kratko hočem popisati sve-

čanost, ktera se je na Bistrici obhajala 6. avgusta t. l. Novoposvečeni mešnik, Franc Katnik, so ta dan peli tukaj svojo prvo sv. mešo. Ta svečanost je bila za Bistrico tim znamenitnejša, ker, kar se ljudje spominjajo, ni bilo še tukaj take svečanosti. Pričela se je cerkvena slovesnost ob pol desetih. Od Bicarja, rojstne hiše novomešnika, se je pomikala med zvonjenjem zvonov in gromenjem možnarjev dolga, dolga procesija. Vdeležilo se je ljudstva na tisoče. Spremilo je gosp. primicijanta pet duhovnov, vsi v cerkveni opravi. Na veseljem, prijaznem hribu blizo cerkve je bil postavljen oltar za daritev sv. meše. Prišedši na ta hrib, novomešnik zapojejo latinsko hymno ali pesem: „Pridi sv. Duh“, potem pa stopijo č. g. Franc Rup, župnik iz Št. Jurja, na leco in govorijo tako krepko in ginljivo, da se je rosilo marsiktero oko. Veselja pa je srce igralo, ko si pogledal ljudstvo, pobožno in pazljivo poslušajoče, zbrano po prostornem hribu — glava pri glavi — iz vseh krajev Zilske, Kanalske in Rožne doline. Po pridigi pričela se je sv. meša, ktero so peli gosp. novomešnik glasno in gladko. H koncu pa je bil „Te deum laudamus.“ Po dokončani službi božji snidli smo se pri „Kandolfu“, kjer je bil obed pripravljen za svate. Ni mi treba praviti, da smo bili vsi židane volje. Napitnica se je vrstila za napitnico. Napivali smo zdravico g. novomešniku, z navdušenostjo pa smo se spomnili pri tej priliki svetega Očeta papeža Leona XIII., višega pastirja knezoškofa Petra in Njih veličanstva blagega cesarja Franc Jožefa. Navdušeni „živio-klici“ so doneli iz ust veselih svatov. Narodne in slovenske pesmi so se popevale do poznega večera. Tako je minula slovesnost, ktera nam ostane v vednem spominu. — Omeniti tudi moram, da cerkveno petje na Bistrici je izvrstno in vse hvale vredno. Posebna zasluga o tem gre gosp. pevovodju in učitelju Antonu Stresu. Žalibog, da vrlega moža ne bomo več dolgo imeli. Tukajšne nemile šolske razmere so mnogo zaslužnega gospoda naklonile, da je dalje kompetiral. Gospod Stres pride za učitelja in šolskega vodja v Žabnice.

V gornjem Rožu. (Letina; poštni neredi; požar.) Letina je letos hvala Bogu dovolj dobra, posebno pšenica, ječmen sta obilno obrodila. Samo za krmo nam bode pičlo hodilo: sena smo nasekli veliko menj kakor lanjskega leta, sečo v rutah pa je vedno deževanje zelo nadlegovalo. Nekaterim se je tudi sena skazilo od neprestane močave. — Vaš „Mir“ kaj radi beremo, zatorej nas kaj merzi, da ga od Rožeške pošte tako neredno dobivamo. Več kakor pet števil nekaterim naročnikom še v roke ni prišlo, drugim pa nekaj nedelj pozneje, kakor je na svitlo prišel. Kako brezskrbno, rekel bi nemarno, postopa Rožeška pošta, povem vam, da je številka od 10. avgusta za Št. Jakobčane veščidelj poslana v Podgorjani, kjer sem jo 14. avgusta videl. Ruralni pismonoša jo je teraj skoz Št. Jakob še pol ure dalej v Podgorje zanesel. Po oglasilu c. kr. nadpoštne direkcije v Gradcu mora ruralni pismonoša zaprišežen in zaupen mož biti, ki zna brati in pisati in mora po predpisanej poti službo opravljati. On mora ljudem pisma in novine v hišo nositi in sme za pismo po 1 krajcar za številko novin pa

pol krajcarja nosnine jemati. Vse to se pri nas ne godi. Pismonoša je navaden hlapec, ki nikakor ne zadostuje temu, kar postava tirja. Vse se tistemu krčmarju oddaja, kjer se nahaja pukšica za zbiranje listov, večkrat pa posel celo pol ure hoda v čisto druge kraje nosi. Lepo prosimo toraj uredništvo, da bi te napake oznanilo poštnemu oskrbništvu v Celovcu. Kako skrbno razpošilja pisma poštar v Rožece, naj oznanim še to-le: V Podgorjah sem videl celih osem dni ležati pismo na Lusnika v Spodnjih Borovljah, toraj pol drugo uro hodá od adresata, če ravno se nahaja zbiralna skrinjice za Borovlje, Malinice in Pečnici na Ledenici v sosesčini imenovanega kmetovalca. Pomislite, kaka škoda se zamore nanesti adresatu, če mu kako pismo ali dopisnica prepozno v roke pride. Taki prigodki pa niso posamezni, vedel bi jih naštetí čez sto vsako leto; toraj ponavljamo še enkrat preponižno prošnjo, da naznanite te nemarnosti gosp. nadpoštnemu oskrbniku v Celovcu z dodatkom, da morajo včasih nekateri adresati namesto po 1 krajcarju celo tri, štiri krajcarje nosnine ali izročnine plačevati.

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Šolske reči.) O našej ljudske nemške šoli moram nekaj prav vželnega ali pikantnega naznaniti. Tu imamo učiteljico, ki prosi sedaj za stalno ali definitivno službo. To učiteljico priporoča okrajni šolski nadzornik gosp. Valentinič v svojem spričalu: „Sie versteht die Dialektsprache der St. Jakober“ (zastopi št. Jakobsko narečje). Gosp. inšpektor so torej našli nov Št. Jakobski dialekt! Taka modrost že presega vse meje tega svetá. Št. Jakobčani so Slovenci in govorijo slovensko besedo, berejo slovenske Mohorjeve bukve, slovenski „Mir“, katerega dohaja v faro čez 25 iztisov, „Slovenskega Gospodarja“ in slovenske „Novice“: njih jezik ali beseda je slovenska, zato tudi tirjajo, da morajo učitelji, ki v njih ljudske šoli podučujejo, slovensko ne samo zastopiti ali znati, ampak tudi govoriti in pisati. Št. Jakobčani št. Jakobskega dialektá ne poznajo in radi prepuščajo to imenitno novo iznajdbo okrajnemu šolskemu inšpektorju. — Omeniti moram tudi nekaj o nemške ljudske šoli v Podgorjah ali Maria Elend, kjer stanujejo kakor v Št. Jakobu sami Slovenci. Naš dosedajni učitelj gre v pokoj ali penzijo. Okrajni šolski svet v Belaku, kamur spadamo gornji Rožani, sili že celo leto sem Podgorjance, naj bi zidali novo šolsko poslopje, kajti po nekem poročilu je dosedajna šolska hiša kamnena po dertija. Izgled, katerega vidimo v Št. Jakopu, kjer so zidali jako preveliko in predrago šolsko palačo, nas kaj malo mika privoliti v to drago šolsko podvzetje. Mi mislimo, da se prav lahko tudi sedajna šolska hiša z malim dnarjem more popraviti, da bo zadostovala potrebam nemške šole. Zakaj bi mi naš kervava pridelani dnar na zidanje nemške ljudske šole trosili, mi, ki smo tako siromašni. po večletnih slabih letinah skoro vsi bolj ali menj zadolženi, ki imamo toliko davkov, da jih komaj plačujemo in letos celo 43 procentno občinsko doklado. Št. Jakopčani naši sosedi so dalej s tolikimi žrtvami za šolsko palačo toliko dosegli, da se jim od šolskih oblasti celo najpravičnejše želje in prošnje ne spolnujejo. Prav

britko nas je zadel in zavzel tudi sledeči dogodek. Pred kratkim je bila v Podgorjah tehnična komisija ogledovat naše šolsko poslopje v zidar-skih obzirih. Okrajnemu šolskemu совету v Belaku se ni vredno zdelo, našemu krajnemu совету poprej na znanje dati, da pride ta komisija. Pri tem tehničnem ogledovanju torej z naše strani vsled tega noben ni bil priča, kar bi vendar moralo biti, kajti zidalo se bode za naše dnarje. Našli so nas pa z dopisom od 14. julija (št. 908), v katerem se nam naklada, da moramo stroške plačati za omenjeno komisijo, za katero nismo posilili in za njo celo vedeli nismo, v 14. dneh, ali kar se nam bode kazeno naložila. Tako ravnanje okrajnega šolskega soveta je nas vse zelo žalilo in v nas še bolj zadušilo veselje do zidanja šolske palače. Prosimo, da nas ne najdejo samo tedaj, kedar gre za plačilo, prosimo, da niso gluhi proti našim prošnjam, željam in potrebam. Če bomo res prisiljeni zidati novo šolsko palačo, bode pri nas v Podgorjah ne samo Marija Elend, ampak tudi jok in stok, kajti plačilo bode še bolj narastlo, saj ga tako že komaj prenašamo.

Spodnje Borovlje. (Velika nesreča.) Danes imam vam nekaj prav žalostnega naznaniti. Dne 28. julija je nek hudoben delavec zažgal v Malnicah Resmanu skedenj, ki je pogorel s hišo vred z vsem imetkom in nanesel posestniku škode nad 180 gold. Še večja nesreča in škoda se je zgodila v Spodnjih Borovljah. Dne 12. avgusta zjutraj ob treh je začelo pri Ravšu goreti, kakor se misli po nemarnosti nekega delavca, ki je menda z lampo na petrolej šel v skedenj v senó. Ogenj se je razširil na vse strani, samo sred vasi je preskočil dve hiši. Pogorele so hiše, skedenji in druga gospodarska pohištva s celo doslej spravljeno letino, z gospodarskim orodjem in posodo vred štirim kmetovalcem ali pavrom in trem kajzarjem po imenih: Ravš, Janaž, Božič, Toman, Gajger, Petrič in Vučaš. Komaj so ljudje svoje življenje in živino oteti zamogli. Reve in nadloge so neizmerno velike, tem večje, ker so tri posestniki tudi lanjskega leta pogoreli. Zavarovani so bili k sreči vsi, razun Petriča, pa žalibog samo za prazna pohištva toraj prav po nizkej ceni. Škoda se ceni vkup da 12 tisoč rajniš, zavarovalnina pa znaša samo nekaj čez 3700 gold. Ljudje nesrečniki so milodarov potrebni kakor riba vode, žalibog da niso bogati Verbljani, za katere so vlni po celem cesarstvu zbirali: samo siromaki, revni Slovenci so. Morebiti pa se tudi nas kdo usmili, zatorej prosimo, oznanite našo neizmerno nesrečo ljudem usmiljenega sercá. Pogorelce je kaj žalilo, da so bili v nedeljo potem 13. avgusta godci pri krčmarju ki po sreči ni pogorel. Bil in opravljal se je letni somenj.

Iz Biljčovsa. (Nova šola.) Biljčovska fara je na solnčni strani po visokih hribih od jutra do večera raztegnjena in močno razdjana. Sreča je le to, da cerkev in zdaj tudi šola na sredi te fare stoji. Dolgo se je šolska hiša snovala in zidala; zdaj je, hvala Bogu! srečno dokončana. Stavili so jo sami domači mojstri in stane morda okoli 5000 gold. Imeli smo 13. avgusta tukaj v Bilčovsu slovesnost blagoslovljenja šolskega poslopja. Ob enem popoldne zbralo se je dokaj radovednega ljudstva z otroci vred. Možnarji so po-

kali kot bi bil sam cesar v deželi. Po dokončanem blagoslovu ogovoril nas je navzoči c. k. okrajni šolski nadzornik gosp. Prešern v lepo vbrani čisti slovesščini tako ginjaivo, da so se mnogim poslušalcem svitile solzice v obeh lesketale. Iz dna serca čestitam gospodu nadzorniku, kakor pa tudi v enaki meri obžalujem, kar slišim, da on naš ni, služba menda služba, katero opravlja, njemu tega ne dovoljuje?! Kako zložno, mirno, mislil sem si, bi mi Slovenci z Nemci vred v Gorotanu živeli, ko bi se nam dalo, kar nam po pravici gre, kar mi tako pristrčno želimo in od sedanjega ministerstva tudi pričakujemo. Novi naš učitelj je še mlad gospod, po videnji dobra duša, in zna tudi lepo slovensko govoriti. Tako smo Bilčovčani zdaj s šolo oskerbljeni! — Lepo se ozira nova šolska hiša po spodnji Rožni dolini prek vasi in cerkve do Šmarjete, kjer se ojena sestrice, nova šola v večerni zarji lesketa, da bodete kakor dve čuvalnici prave, kerščanske, ljudske kulture ali omike, ena na desnej, ena na levi strani, šumeče Drave, v sredi med njima pa na visoki skali grad Humperk, znano gnjezdo nekdanjih Humperskih vitezov.

Iz Grabenštanja. (Nekaj o naših liberalcih.) V torek, 8. avgusta, imeli smo tukaj volitev treh volilnih mož, kateri bi potem, na sv. Jerneja dan, v Celovec šli volit novega deželnega poslanca. Za to volitev se, kakor drugod, tudi tukajšni narodnjaki celo nismo brigali; zakaj, mi ni treba še le praviti. Da smo pa na zadnje vendar šli volit, krivi so tukajšni nemški liberalci sami. Kajti čutili smo, kako da se na skrivnem pripravljajo na volitev ter hočejo vse sile ali strune napeti, pokazati, da je Grabenštanska občina (gmajna) nemško-liberalna, kar pa ni. Čujte le! Oni torek, to je 8. t. m., bi imela biti volitev. Tako smo brali na črni tabli pred županovo hišo, na pribitem oznanilu (Kundmachung). Pa na nagloma — kake 3 dni pred volitvijo — zginilo je kakor kafra to pismo proč s table, tako pa smo si že mislili, mogoče, da se bo volitev odložila na kak drugi dan. Dalje bi se imela volitev v nedeljo po božji službi očitno razglasiti, tako bilo je zapovedano po onem oznanilu na črni tabli. Ali se je pa volitev v nedeljo očitno razglasila? Poslušali smo, pa živa duša zmed nas ni slišala! Šmencej, si mislimo zdaj, kaj pa je to? Ali smo vsi že tako gluhi postali od nemških liberalcev, ki se z vso silo tako vsedajo nam na ušesa? Samo to smo slišali v pondeljek, da so v nedeljo pri g. županu imeli sejo zavoljo prihodnje volitve. Ali so k seji bili povabljeni samo občinski odborniki ali očetje, ali še kdo drugi, tega nismo mogli prav zvedeti. Nas vsaj nikogar niso povabili. Sklenili so pa pri tej seji, izvoliti tri liberalce kot volilne može, in ti troje naj potem v Celovec volijo znanega liberalca kot poslanca v deželni zbor. Slišali smo na zadnje tudi, da je občinski sluga že pred nekimi dnevi hodil okoli po vaseh in vabil k volitvi v torek. Nas takrat ni bil povabil vse; še le v torek dopoldne, kake 4 ure pred volitvijo, je prišel sluga ter povabil mene in mojega soseda. Eden zmed nas, velik posestnik, še do torke popoldne ni bil povabljen, tako da zato tudi k volitvi ni hotel iti. Kaj je tedaj nam bilo početi? Vedeli smo dobro, kako

so se liberalci pogovorili med seboj. Šli smo, pa ne zato, kakor da bi mislili zmagati, ampak le zato, da bi videli in slišali, ali je res, kar se je govorilo o liberalcih. Šli smo in se prepričali, da je res temu taka. Volili so med seboj gole liberalce; nam nobenemu niso dali svojega glasu; nek liberalcec je v „sili“ rajši sam sebe volil, čeravno mu to pomagalo nič ni. Zmagali smo mi. Izvoljeni so bili kot volilni možje fajmošter v Grabštanji, provizor v Št Petru, in nekdanji narodni župan Rižnar, pri katerem smo pred letmi imeli svoj tabor na zgornjih Buhljah. Čudno, da sta oba duhovna pri volitvi prišla na versto skor na zadnje! Liberalce je zdaj tako sram, da se ne vejo kam vtakniti; obnašajo se, kakor da bi ta volitev bila strašna sramota za celo občino. Slovenci! katoličani! ki imate še količkaj narodnega in vernega duha, povejte mi: Ali je mar res sramota za vas, da ste svoja dušna pastirja izvolili za svoja volilna moža? Ali ni to le vaša čest? Sramota je le za liberalce, pa to sramoto so si zaslužili sami!

Iz Pokrške fare. Še ni dolgo temu, kar sem bil v Pokrčah. Imel sem tam pri župnijskem uradu nekaj opraviti. Ko se v mraku vrnem domu, srečam nekega fantiča, kateri me je z „kuten Morgen“ pozdravil. Na to ga jes nemško pobaram: „Was ist jetzt Morgen oder Abend“? Ali sirotče me ni zastopil in me kar debelo gledal. Vprašam ga zatim po slovensko, kdo ga je naučil „kuten Morgen“ rekati? In ko je povedal, da šulmaster, podučim ga jes in mu rečem, da, kedar pozdravlja, naj reče vselej in povsod lepo po domače v slovenskem jeziku: dobro jutro, itd. Nekako otožen sem postal potem pomislivši na dandanešnjo šolo. Dolgih osem let morajo otroci v šolo hoditi, dolgih osem let se jim v glavo vbijajo nemške besede! Človek bi mislil, da kot lepo podučeni mladenčiči in deklice potem šolo zapustijo. Ali Bogu bodi potoženo: Nam vsem na žalost, da ni taka! Povsod ljudje tožijo, kako je mladi svet zdaj hudoben, da je tako rekoč brez prave vere. Pa zakaj bi ne bil! V šolah otroci ne slišijo pravega poduka, ker ne razumijo učenika, kateri jim nemško predgovori, kateri jim pravi, da je nemški jezik vse, da je to neki Bog, kateri edini jih more zveličati! Pri vsem tem nemškovanju pa otroci po dokončanejši šoli ne znajo nič bolj nemško kakor prej. Tu in tam jim je ostala kaka beseda, kakor „kuten Morgen, kuten Tog,“ katera se potem kot sad dolgega pa žalibog nekoristnega šolanja povsod sliši. Ako daš takemu izšolanemu mladenčiču nemško knjigo v roke, bo jo sicer bral ali razumel ne bo nič. Za slovenski jezik, za svojo domačo besedo pa ga ni mar, ker v šoli jo je le zaničevati se učil. Tako je v veliko krajih, tako tudi pri nas. Tudi pri nas v Pokrčah imamo dva učitelja; eden je trd Nemeec in bi rad prestavljen bil, ker vidi, da je njegov trud zastoj. Drugi sicer Slovenec pa znan nasprotnik Slovencev, akoravno se Slovencev sladkari. Doma je tam na Kranjskem, kamur mu tudi glava visi. Veliko veselje bi nam farmanom napravil, ko bi pobral šila in kopita in šel, od koder je prišel, tam v Kranji bi se vsaj spet slovensko naučil. Še nekaj: Že eno leto je, kar se v farnej cerkvi na mesto „sveti“, po latinsko „sanctus“ poje.

Morebiti da sčasoma slišimo nemški „heilig“. Tega nam pa gosp. župnik vendar ne bojo storili!

Iz Št. Štefana pri Velikovcu. (Cerkvene poprave; letina; pretepi.) 26. julija so se podali naš č. g. fajmošter Janez Kolar z nekaterimi svojih farmanov po zaobljubi na božjo pot, na svete Višarje, odkoder smo se 27. julija vsi spet zdravi in veseli domov vernili. Odkar ta gospod pri nas pastirujejo, smo na njih prizadevanje našo ubogo farno cerkev veliko olupšali. Predlanskim so nam pomagali napraviti nove orgle, lani smo popravili obok v veži, smo cerkev in zvonik pobelili, tudi je premožna rodovina Slamanikova darovala nov križev pot, dve novi banderi, in zdaj je dala še dva stranska oltarja poravnati in pozlatiti, ki bodeta ravno zdaj gotova. Upamo dalje, da se bodo spomnili v prihodnjic tudi celo zanemarjene podružnice sv. Martina. Vpeljali so predlanskim bratovščino vednega češčenja sv. rešnjega Telesa, katere namen je pogostoma moliti presveto rešnje Telo in ubogim cerkvam pomagati; napravili so skoz to nova mešna oblačila. V imeni vseh farmanov kličem iz celega serca: Bog živi blagodušnega gospoda župnika in rodovino Slamanikovo! — Letino bomo imeli tudi pri nas precej dobro. Pšenica in oves sta se posebno dobro obnesla, Bog le lepo in mirno vreme nam daj! — Kakor drugod se tudi pri nas dosti sliši od pretepev in pobojev; pretekli teden je nek posestnik svojega hlapca za neke malenkosti voljo močno namlatil. 24. julija zvečer je blizo Trušenj nek potepuh, mislim da ne bo preveč, če rečem razbojnik, nekega mlinarja skoraj do smerti pretepel, ko je iz oštarije domov šel. Pravijo, da bo težko kaj ozdravel. Hudobnež je potem sam šel v oštarijo in se izdal. Pred letoma je ravno temu mlinarju njegov oče ukradel pitano svinjo iz hleva, zdaj ga pa je še sin skoraj ubil: Od jeze, sovraštva in hude volje reši nas o Gospod!

Iz Št. Petra pod Velikovcem. (Božja pot; nemška šola; dve bratovčini.) Naša fara šteje 1200 duš in ima 3 podružnice. Med temi najbolj in daleč okoli slovi „Lisna gora“, h kateri romajo ljudje od vseh vetrov. Stara je ta božja pot, in, kakor po stenah obešene tablice pričajo, je tukaj že marsikteri romar skusil, kako mila in mogočna da je božja mati in prečista Devica Marija. Leta 1879 se je ponovil turn, letos pa je bila cerkev popravljena znotraj in zunej. Prvi, ki je bil nekaj denarjev obljubil za popravo te cerkve, je brez oporoke ali brez testamenta umrl. Pa njegova najstarejša brat in sestra sta zaobljubo rajnega zvesto in hitro spolnila in tako prelep izgled dala, kako se mora poslednja volja rajnih po njih smrti spolnovati. Hvala in slava jima pa tudi č. g. fajmoštru, ki so si pri popravljanju te cerkve veliko prizadevali in trudili! — V spomladi leta 1880 smo imeli v Št. Petru tudi sv. misijon, ktereга ne moremo pozabiti in za ktereга smo gosp. fajmoštru tudi vedno hvaležni in smo tudi njim na čast neko pesem složili, ktera se pogostoma poje. — Kakor drugod tako tudi pri nas kmetje hudo tožijo zoper šolo. Pri nas so otroci trdi Slovenci, v šoli pa je skoraj vse le po nemško, že prvo leto se morajo otroci nemško učiti. Fantiči in dekleta so v branji

in pisavi Nemci, po besedi pa Slovenci, kar beró ali pišejo, ne razumijo. Le č. g. fajmošter učijo slovenski katekizem, za kar smo jim iz serca hvaležni; da pa je uno le nemško, za to pa menda gg. učitelja nič ne moreta; sliši se, da so postave take. Nekaj hvalevrednega je pri nas vpeljanega: otroci hodijo v lepem redu ob nedeljah in praznikih iz šole v cerkev in se tam lepo po vrsti postavijo. — Imamo v naši fari tudi dve bratovščini: bratovščino sv. Jožefa in rožne Device Marije brez madeža spočete. Obe štejete precej družnikov in družnic in ljudje imajo dopadne in veselje nad njima, le neverneži in suroveži se nad njima spotikajo. —

Iz Pliberka. (Resnica črez vse.) Dopisnik, ki je v 14. številki „Mira“ nekaj sporočil o pretepu in poboju, je iz komarja naredil slona. V tistej gostilni ali kavarni ni bilo nobenega pretepa ali poboja, le dva sta se enmalo zgrabila in stresla. To se pa ni zgodilo zavoljo pijanosti ali clo ljubosumnosti, timveč zavoljo neke razžaljive besede. Tudi ni pela tam mlada tičica slovensko in nemško, ampak že bolj postarana gospa vpricho svojega moža, tukajšnjega klobučarja. V tisto gostilno in kavarno zahaja vsak, komur se zljubi kaj piti in ta zahaja v izbo, ni mu treba pod oknom kaj čakati. Tako tudi tisti večer ni bilo treba nikomur pod oknom stati in čakati, se pretepati in meščane v mesto poditi. Torej se mi res čudno dozdeva, kako bi sosedje mrmrali, ker se zunaj hiše ni ničesar zgodilo in tudi poloma ni bilo. Prej ko ne je tisti dopis skoval kak nasprotnik tiste gostilne in kavarne pa tudi tistih gostov, ki tje zahajajo. Velikokrat se godi po svetu, da hinavec pezdri v očesu svojega bližnjega vidi, bruna v svojem očesu pa ne! (Prav žal nam je, da se je „Mir“ vsedel nezanesljivemu dopisniku na limance; vprichodnjič ne pride v „Mir“ od tega dopisnika besedice več. Vredn.)

Od sv. Ane v slov. Goricah. (Patron in god.) Ne morem v kaj, da bi ne priobčil praznovanja naše farne patrone sv. Ane. Naša cerkev se je prav primerno in okusno osnažila in ozaljšala, tako da smemo biti ž njo ponosni. Hvala vsem, ki so k temu kaj pripomogli! Veselo trijančenje se je slišalo zvečer in zjutraj in naznanjalo za celo faro imeniten dan. Iz oken visokega zvonika ste vihrale dve veliki zastavi, ena slovenska in druga štajerska v znamenje, da tukaj živimo, da tukaj bivamo — Slovenci, in hočemo ostati Slovenci tudi do zadnjega zdihljeja, akoravno se „Rožengruntarji“ postavijo na glavo misleči staviti v „Rožengruntu“ novo — nemško šolo. Prišle ste tudi dve procesiji od sv. Lenarta in od sv. Jurja. Počastila je sv. Ano tudi spošt. gospa Reza Šuman, soproga slavnega prof. Josip Šuman-a, s tem, da je spolnila obljubo storjeno v nevarni bolezn. Podarila je k sv. Ani dragocen mešni plajšč in velum za monštranco, kar je vse sama napravila in naštikala na njega lepe rožice. Hvala vrlejš gospej!

Iz Medvod. (Naše županstvo.) Pred tremi leti si je naš občinski zastop izvolil za občinskega predstojnika (župana) J. C. moža, ki je res sposoben za svoj posel, kajti popred se je uradovalo v naši občini vse le v ptujem nam nerazumljivem nemškem jeziku. Od kar pa županuje

sedajni župan, se je, hvala Bogu, vse predrugačilo; on uraduje vse v slovensčini, za kar smo mu zelo hvaležni! Slava volilcem, ki so pred tremi leti pokazali, da znajo sami misliti in razsoditi, kaj je za občino dobro in kaj ne! Želimo pa, da bi si naša velika občina še vprichodnjič izvolila tega značajnega in poštenega moža za svojega načelnika, kajti le tak župan je priljubljen svojemu narodu, ki naš jezik spoštuje in zna, da nas je slovenska mati rodila.

Iz Višnje gore. (Jurčičeva slovesnost) 15. avgusta je bila velikanska in se vršila v najlepšem redu. Bilo je pričujočih gotovo 8—9000 ljudi; kakih 400 vozov se je pripeljalo na Muljavo, 50 samo iz Ljubljane. Slovesni govor je imel g. Janko Krsnik tako izvrstno, da je bilo solzno marsiktero oko. Pri sv. meši, katero je bral gosp. Tomaž Zupan, so Sokolci prelepo peli. Hiša Jurčičeva, na prijaznem holmci stoječa, je nizka, s slamnato streho krita, pa snažna koča. Nizka je hiša, toda črna v njeno belo steno vzdana plošča z zlatimi črkami pripoveduje, da pod to uborno streho je tekla zibel duševnega velikana Jurčiča, in da v njej stanuje zdaj osamljena stara in slepa mati Jurčičeva. — V Zatični je bil skupni obed, pri katerem je bilo napitnic mnogo in to lepih in res navdušenih. Govorili so dr. Zarnik, dr. Vošnjak, g. poslanec in notar Luka Svetec, Krsnik, Šuklje, nek Poljak g. vitez Smolski, redaktor „Trübine“ (v poljskem jeziku) i. dr. Telegramov se je bralo blizo 70, iz raznih slovenskih pa tudi nemških dežel. Ob 6 zvečer so gostje zasedli vozove in odrinili proti domu. Naj ta kratki dopis zadostuje, le to še naj pristavim, da so bili Jurčičevi čestilci na poti k svečanosti in od nje gredoči povsod najsijajneje vsprejeti: povsod slavoloki, streljanje, pozdravljanje, živio-klici. Videlo se je povsod, kako se je narod vzbudil, kako ima narodna stranka trdna, neizgubna tla na deželi, kranjski kmetje so vsi živi vneti za narodno stvar. Živili!

Kaj dela politika.

Na političnem obnebj ni veliko imenitnega; vse zdaj svoje oči obrača v Egipt, kaj bojo počeli angleži, in kaj bode storil turški sultan. Angleži hočejo, da bi sultan razglasil Arabi-paša za puntarja in da bi stala turška vojska pod angleško komando. Sultan pa odlašá tega privoliti. Angleži imajo 12.000 vojakov in veliko topov ali kanon v Egiptu; namerjajo streljati na trdnjavo Abukir. — Pri nas je to imenitno, da je bosniški komandant general žl. Dahlen odstopil in njegovo mesto prevzel general žl. Appel. — Deželni zbor za Istro se je pričel 20. avgusta, dež. zbora za Galicijo in Kranjsko se odpreta 4. septembra. Rojstni god presvitlega cesarja — 18. avgusta — se je pri nas po celem Koroškem pa tudi po celem državi dokaj slovesno in veselo obhajal.

Gospodarske stvari.

Pregovor pravi: „Hočeš vedeti, kakošen da je kmet, poglej kakoršno gnojnišče ima“; in na Nemcih pravijo posestniki: Velik kupec gnoja

mi je ljubši, kakor kajža v brežah. To si mora vsak kmet za uho zapisati. Da bote dober močen gnoj imeli, kupite si kake cente mavca (gipsa), in kedar na večer živini nastiljate, potrosite vsak večer po stelji v hlevu kake 10 do 20 pesti mavca, in delajte tako celo zimo naprej. Tako boste si napravili gnoj, ki je desetkrat boljši in močnejši kakor tisti brez mavca, povrhu vam bode živina še bolj zdrava ostala v takih hlevih. Le poskusite!

Za poduk in kratek čas.

(Dalje.)

Pogledam tudi gori nad meno in plašno odskočim do plota pri vodi. Buzaronski kljun! ravno nad cesto visi peč, iz ktere raste borno drevo, in ta utegne se vsak čas zvaliti na cesto. Tega pa že ne bo nameraval slavni cestni zastop, da bi človek moral na vozni in pošteni cesti pobit in posut biti! Ali se ta nevarna pošast pečovna ne bi dala kako odkrhati? — Svet se zopet nekoliko odprè; mimo Muženiških fužin pridem do križa ob cesti, ki kaže svetnika s črno tico na roci, menda sv. Ožbalta, črnkega patrona. Pred menoj leži ali stoji, — kako bi že rekel, — vas Črno. Na prvi veči hiši videl sem zopet tako okroglo tablo, ktera mi je naznanjala, da tudi tukaj živijo Nemci in Slovenci. Ali Mižica in Črno morate biti si sestri, ker tudi tukaj sem bral napise: „K. K. Post. — Volksschule — Gemeindeamt Schwarzenbach.“ — Od novopozidane lepe cerkve proti jutru in severo-vzhodu so čedne zidane hiše. Cerkev in omenjeni del vasi je namreč pogorel na kvaterno nedeljo v jeseni l. 1863. — Ker sem hotel vživati planinski zrak, mahnil sem jo, — „ne s trebuchom za kruhom“ —, ampak z nogami za nosom proti večerni strani. Zunaj vasi pridem na občinsko cesto, ktero so ravno delavci iz „nerešene Italije“ popravljali. No, si mislim, domači črnki delavci morajo biti pa že prave reve ali grozni bogatini, ker namesto njih morajo tujci opravljati to „kunšno“ delo in služiti si v potu svojega obraza ljubi kruhek. — Nadalje zablislilo in zasvetilo se mi je v glavi: tu gori proti večerni strani imajo gotovo najpremožnejši in najveljavnejši posestniki svoj stan, ker si nadaljujejo tako cesto, kakoršna pelje n. pr. iz Dunaja v Trst. Krevsal sem dalje in prišel do razpotja, ob katerem stoji k sreči kažipot: „Nach Kappel — Nach Laufen.“ — Ker nisem imel posebno „vezane maršrute“ v žepu in ker sem mislil tisto „Kappel — Kapljo“ drugokrat obiskati in na zadnje, ker se mi je zdela cesta proti „Nach Laufen (beži za njim!) — Ljubnem“ pripravnejša, napotil sem se proti Smrekovcu, ki loči Koroško od Štajerske. — Tudi ta cesta bila je na novo popravljena in posuta, in jes tuhtal sem tistokrat tako-le: Sedaj pa gotovo pridem do kakega sela, kjer biva vsaj do 30 kmetov, kajti do sedaj naštel sem zunaj črnske vasi samo kaka dva. — Tem-le 30 kmetom služi menda ta cesta, drugače ne bi občinski očetje toliko časa in denarja potrosili. In to zvitno cesto popravljali so gotovo domači črnki delavci, ono pri vasi pa so blagodušno prepustili tujcem Taljanom. Prišel sem zopet med gore in gledal na levo in desno

po onih 30 kmetih po mojem priprostem računu. In res ondi na levem bregu je že eden, kje pa je unih 29? Črez dobre pol ure hodà in krevsanja zapustim novonadelano cesto in rijem navzgor, češ, od tukaj bom jih pa gotovo videl s prostim očesom tistih 29. Res, kmalu pridem do nekega zapaščenega kmetskega stana in —

„Kamur se okò ozrè,

Povsod se mi nov svet odprè“;

pa od onih 29 videti je le eden. Tedaj pa le —

„Na goro, na goro,

Na strme vrhè“ —

zapojem si z osušenim grlom in jo režem in piham na Kamen, da se kar iskre delajo —

„Dve uri hodà,

Je sama gorà,“ —

hotel sem zakrožiti, pa zmanjkalo mi je sape, kajti stal sem vrh Kamna na Smrekovcu. In —

„Gledam ravnine,

Visoke planine“ —

kakor je speval nekdanji Ljubenski kaplan F. Globočnik

(Konec pride.)

Smešničar.

Pastirček, ki je prvokrat na pašo gnal, vpraša: kako pa bodem vedel, kedaj bo krava sita? Šaljivo mu odgovorijo: kedar bo imela trde roge. Črez eno uro, ko se je že naveličal pasti, potiplje za roge. Oho, je že sita, ima trde roge — ter žene lačno kravo domu.

Kaj je novega križem sveta?

* Hajda cveti — bučele redi — da vse diši — od same strdi! Res se kaže dobro vreme za bučele. — Za deželni zbor je kupčijska zbornica volila g. Hinterhuber-ja; namesto Petric-a so volili liberalni Nemci in nemčurji g. Laxa, ki je dobil 57 glasov; Slovenci pa so volili gosp. Lakner-ja župana na Sokolovem. Slovi kot pravičen in zmeren mož. 29. avgusta pa bode volitev za državni zbor; liberalci priporočajo Hock-a, konservativci pa Zojer-ja; borba bode neki huda. — V Celovcu sta bila dva k smrti na vislicah obsojena; svitli cesar so oba pomilostili; gojzdnar, ki je nekega lovca na Blatnici ustrelil, pride na 20 let, dekla pa, ki je svojega fanta umorila, na 18 let v oestro ječo. — Blizo Grabštajna se je nek odraščèn dečko vrgel na železniško cesto ravno pred vlak; neka dekla ga je hitro raz ceste potegnila, preden ga je vlak zdrobil. — 17. septembra nastopi naš polk baron Marojčič svojo pot iz Rive in ostanejo tri bataljoni v Celovcu, štrti bataljon pa pride v Trst, peti bataljon se pa z nekaterimi bataljoni drugih polkov združi k novemu polku, ki bode stanoval v Celji. —

* V Frami blizo Maribora je narodnjak župan gosp. Fr. Divjak od presv. cesarja prejel srebrni križec s krono. Veliko narodnjakov je bilo zraven, ko mu je gosp. okrajni glavar pripel na poštene prsi srebrni križec s krono. — Nek kmet je v Mariborskej davkariji hotel davek plačati; nagovori uradnika slovensko, ta se pa obrne, nek

drug starejši pa zagodernja: Deutsche Amtssprache. Kmet vzame klobuk in gre se gosp. okrajnemu glavarju pritožiti: Vsi so potem znali slovensko. — Ptujski nemčurji tožijo gg. učenika Arnharda Nemca in Romiha Slovenca, naj ju deželni šolski svet prestavi, ker nočeta trobiti v nemški rog! — Štajerski slovenski kmetje pošiljajo „Kmečkega prijatelja“ pridno nazaj. Tako je prav: to je v slovenski kožuh zaviti najhujši nasprotnik Slovencev. — V „Narodnem domu“ v Ptujih so napravili Mariborski abiturijenti, to je dijaki, ki se osmo latinsko šolo dokončali, slovensko veselico z govori, petjem in igro na klavirju. — Mariborska posojilnica je v prvem polletju imela 100.000 gld. prometa. — V slovenskih goricah je sadje tako polno, da stari ljudje kaj takega ne pomnijo; vinske gorice pa niso tako obsute. — Vojaška železnica iz Celja skoz savinsko dolino na Kranjsko se stavi gotovo. — Slovenski rodoljubi snujejo „sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer s sedežem v Šent-Jurji.“

* Nove slovenske šolske knjige naši šolniki pridno spisujejo. V „Narodni tiskarni“ v Ljubljani se tiska zdaj geografija neumornega slovenskega pisatelja, odličnega strokovnjaka g. Jan. Jesenka. Pri Kleinmayerji v Ljubljani se tiska latinsko-slovenski slovar. Profesor Erjavec je letos v malo tednih dovršil prekrasen prevod somatologije in že spisuje mineralogijo. Aritmetika prof. Celestina je že dotiskana. Tiska se tudi fizika Senekoviča. Naši nasprotniki so nam očitali, da nimamo slovenskih knjig za šole. Res da jih do sedaj ni bilo precej veliko, ker jih nihče ni kupoval, tudi jih nihče ni tiskati dal, da bi v omarih plesnovele. Zdaj bo druga! Bo jih, kakor gob po dežji. —

* Požigalec, ki je zažgal Gorčarice na Dolenskem se še vedno klati okoli; ljudje so v hudem strahu, ker gre govorica, da nameravajo požgati vse vasi do Sodražice. Te dni so napravili zoper nje črno vojsko. — Nek gospod na Bistri je postavil mlatilnico na vodo; ta omlati na dan do 120 mernikov žita in potrebuje 6 delavcev. — Poštni oficijal Lapajne, ki je bil za časa Vesteneckovega trinoštva prognan iz Ljubljane v St. Pölten, premeščen je zopet v Ljubljano. Vsaka sila do vremena! — Rajni Matevž Tonejec je bil učenik tudi v Celovcu. Njemu so 13. avgusta v Gorjah, kjer je bil rojen, grobni spominek postavili. Znani liberalni nemškutar baron Schwegel je vprašal gorjanskega župnika: Kdo pa je bil Tonejec, da imate toliko hrupa ž njim? G. župnik mu je odgovoril: Tonejec je bil edini človek, ki je za naše Gorje kaj storil. Baron Schwegel se je v ustnice vzgriznil in vtihnul. Pri tej priliki se je zbralo veliko odličnih rodoljubov. — Tudi v Laščah je nek potepuh zažgal; zgorelo je 7 z žitom in senom napolnjenih poslopij; ljudje so vsi preplašeni, kdo more mirno spat? — Pri Vipavskem Križu je nek fant kravo pasel in si vrv okoli pasa privezal. Krava se splašila, dirja, vleče dečka za seboj in ga ubije! — Okoli Cirknice nabirajo ljudje listje noric (Tollkirschen), ga sušijo in pošiljajo v Trst. — Na sv. Lorenca god je bil na Igu pri Ljubljani velik somenj z bučelami; pripeljalo se jih je 700 panjev; vsi so

se dobro prodali. Panji so letos že jako polni, in če jim da kaj hajda, bojo bučelarji imeli izvrstno žetev. — V Laščah je strela udarila v žandarmerijsko poslopje in ubila neko kuharico.

Iz Goriškega se piše o hudih pretepih, ki so se godili pri plesih. Neko deklo je pri plesu nalezlo, da je v 8 dneh ležalo na parah. — V doljni Vrtojbi je strela vdarila v turn in iz turna je strela preskočila v cerkev in veliki oltar poškodovala. V Gorici pa je strela ubila vola, kravo in prašiča.

* Pri volitvi za deželni zbor je c. k. šolski nadzornik g. Vekoslav Spinčič v Istri slavno zmagal in sicer s 60 proti 13 glasovom. Srčno se veselimo te narodne zmage v Istri, — priča nam, da se začne gibati tudi ubogi in zatrti narod. — Kdo je v Trstu bombo vrgel, ne ve se še; pa policija mora vendar nekaj slediti, ker jih je že mnogo zaprla. — Razstava je dovršena in strmé se sprehaja in ogleduje človek po velikanskih poslopijih; tujcev dohaja čedalje več. — Suša na Primorskem hudo pritiska; pa te dni so dobili dežja; ali le ni prepozno? —

* Letina v Ameriki je sploh taka, da je bila malokdaj boljša. — Na Gornjo-avstrijskem, Češkem in v Galiciji pa je povodenj veliko pokončala. — Na Francoskem je letina le srednja.

Duhovniške zadeve v Krški škofiji.

Premil. gosp. knezoškof dr. Peter Funder se podajo v petek na vizitacijo; 26. avgusta bode vizitacija in sv. birma v Št. Petru v Kačjem dolu 27. pa v Sovodji. — Umrli je č. g. Khuen Gotfr. mestni kaplan v Št. Lenartu. R. I. P.!

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	3 95	3 90	3 75	4 57	4 32	3 80	4 20	3 97								
Rž	2 73	3 20	2 60	2 80	2 50	2 60	2 90	2 62								
Ječmen	2 22	2 50	2 50	2 44	2 45	2 50	2 50	2 28								
Ajda	2 87	—	2 75	3 05	—	—	2 80	3 44								
Oves	1 86	1 70	1 60	1 46	1 50	1 50	2 —	1 81								
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—								
Ber	5 —	—	—	4 88	5 —	—	5 —	5 08								
Turšica	3 44	—	3 —	3 53	2 70	3 50	3 20	3 50								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	5 —	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—								

Tujci hodijo po Koroškem in kupujejo žito in živino za ptuje dežele. V Podjanski dolini posebno poprašujejo po leči in plačujejo stari biren po 9—10 gl. Dunajčanji mrmrajo zoper novo postavo, po kateri se iz Rusije in Rumunije ne sme živina v Avstrijo voziti, češ! da to meso preveč podražuje. Pa to trdijo le mešetarji, kateri imajo z Rusi in Rumunci svoje zveze in pridejo po tej postavi ob svoj dobiček. Cena jedilne robe in drv na Celovškem trgu je ostala stara.